

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:
 Helyben: Egy óra kor. 1.—
 Negyedévre... 3.—
 Félévre... 6.—
 Egész évre... 12.—
 Vidékre: Egy óra kor. 1.20
 Negyedévre... 3.60
 Félévre... 7.—
 Egész évre... 14.—
 Folyos szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
 Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
 Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
 Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Kétségek között.

Budapest, április 20.

Amit Bécsből hoztak és hoznak a magyarnak, az sohasem, vagy nagy ritkán szolgál a nemzet javára. A Bécsből idekerülő silány osztrák portékával megrontják a magyar ipart. Ami politikát Bécsben csinálnak, az soha nem volt és nem lesz erőssége a mi alkotmányunknak. A bécsi politika mindenkor csak pénz és véráldozatot követel a magyartól s e mellett hosszú századok tanúsága szerint, mindig nemzeti jogainkat csorbitotta, sőt magyar nyelvünk kiirtására is törekedett. Azokat a katonai javaslatokat is Bécsből hozták, melyek miatt ma olyan felfordult világ van Magyarországon, hogy gazdasági életünk teljesen megzsibbad, a gazda-, iparos és kereskedő-társadalom naponként milliókra menő károkat szenved, sőt még alkotmányunknak fundamentumán is csorba eshetik.

Az kétségtelen, hogy ez a politikai állapot soká nem tarthat. A dolgokon változtatni kell, még pedig mielőbb, mert ha nem, akkor elernyed a nemzet gazdasági ereje, koldussá lesz az ország s magunk egyengetjük az utját egy olyas abszolutizmusnak, mint aminőben ezer nyolcszáznegyvenkilenc óta hatvanhétig volt része a magyarnak. Ezt pedig azt hisszük legkevésbé maguk a szélsőbali képviselők akarnák.

De hát mi lesz tulajdonképpen? Hogy lesz a politikai kátyuból való kiuszás? Ezek a kérdések várták ma Széll Kálmán miniszterelnököt, aki Bécsben járván, kétszer volt hosszabb kihallgatáson a királynál, azonkívül tanácskozott gróf Goluchowski közös külügyminiszterrel, aki tudvalevőleg szintén nagyon érdeklődik a magyarok iránt, mikor azoknak a közös célokra több és több pénzt és katonát kell adni. Mit hozott a kormányelnök Bécsből? Ezuttal talán kivételesen jót? A kétéves katonaszolgálati időt? Magyar tisztet, magyar zászlót, magyar vezényleti nyelvet a magyar ezredeknek? A Gotterhalte eltörlését? A honvédeknek tüzereséget? Ma még erről senki nem tud semmit. Ami a miniszterelnök utazása előtt rejtély volt, az rejtély ma visszatérte után is. Pedig ennek a rejtélynek meg kell oldódnia.

A megoldásnak első módja szerintünk az volna, ha a miniszterelnök olyan, a magyarnemzet javára, alkotmányunk megerősítésére szolgáló engedelményekkel jönne haza az osztrák császárvárosból, amelyek ellenében az ellenzék hajlandó volna nem mondjuk megszavazni, de keresztül bocsájtani a katonai javaslatokat. Ez volna a legheylesebb megoldási mód, mely után nyomban helyreállana az a béke és nyugalom, melyre annyira szüksége van az országnak. De ha ez nem történik, mi lesz? A katonai javaslatokat vissza nem vonják, mert ugyanazokat a bécsi

népképviselőt megszavazta, sőt az osztrák császár már törvénynyé is szentesítette. A függetlenségi párt leszerelésébe — kivált a felhatalmazási törvényjavaslatot illetően — már néhány komolyabb párttag belemenne, a párttöbbség és ifjuság azonban azt harsogja, hogy ez nem lehet, mert akkor odavész a párt politikai jövője, becsülete. Volna még egy megoldási módozat, mely úgy lehet, hogy a katonai javaslatokat is átsejtené a rubikonon s a most tombolva viharzó szenvedélyeket lecsendesítené. És ez volna, ha báró Fejérváry Géza lemondana a honvédelmi miniszterségről és hosszú, a magyar nemzeti érdekek előmozdítására nem előnyös szolgálata után — nyugalomba vonulna. Hiszen ugy áll ma a dolog, hogy báró Fejérváry Géza minisztersége — kivált a Gotterhalte kérdésben tanúsított magatartása után — nem kell már ebben az országban egy igazán magyarul érezni tudó politikusnak sem. Nemcsak a függetlenségieknek, hanem még a kormánypártiaknak sem. Báró Fejérváry Géza azonban nem fog menni, mert ő képviseli ma nálunk azt a hagyományos osztrák katonai szellemet, mely magyar bajuszt növel ugyan magának, kipödrí azt magyar bajuszpédrről, de a bakkancsával leszeretné tiporni a magyar nemzeti akarattal, minden kizöldülő fűvét, virágát.

Hogy mi lesz tehát, erre a kérdésre a legvalószínűbb felelet az, hogy lesz törvényen kívüli állapot, midőn a kormány adószedési és fizetési felhatalmazás nélkül kormányoz tovább. És mi alatt az osztrák sógorok odaát fölöttünk a marukba nevetnek, itthon az ellenzék a kormányt, a kormány az ellenzékot teszi felelőssé ezekért az állapotokért. És míg itthon a fejetetejére áll a világ, azalatt ott lenn a Keleten magyar katonákkal erősítik meg a bosnyák helyőrségeket. A macedonok robbantják a vasuti hidakat. Magyar ifjak masíroznak Bosznia és Hercegovina anyyi magyar vérrrel megöntözött sziklahegyei közé. S nem lehetetlen, hogy mikor itthon legnagyobb lesz a gabajodás, akkor dördülnek el a Balkánon az orosz, a magyar-osztrák s a török ágyuk, melyek dőreje után vér foly, özvegygyé lesz sok asszony, árvává több gyermek, de melyek dőrejénél mindjárt megtanulja még a legosztrákabb katonatiszt, generális is a magyar vezényszót: Előre fiaim, ti vitéz magyarok!

Budapest, április 20.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, melyen folytatják az indemnitás tárgyalását. Szólásra fel vannak iratkozva: Bakó József, Koller Tivadár, Babó Mihály, Malatinszky György, Ráth Endre.

Miniszterelnök Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnököt tegnap délután egy órakor ő Felsége magánkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök, ki ez alkalommal is, mint Bécsben rendezés, dr. Körber osztrák miniszterelnökkel és

gróf Goluchowski közös külügyminiszterrel is találkozott, este részt vett az Erzsébet Amália főhercegnő egybekelési ünnepe alkalmából adott udvari ebéden, mire a legutolsó éjeli vonattal visszautazott Budapestre. A király Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert vasárnap délelőtt tizenegy órakor fogadta magánkihallgatáson, mely alkalommal a miniszterter tárcája körébe eső folyó ügyekről tett jelentést. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter Bécsbe menetele eddig nincs terve véve.

Kétéves katonai szolgálat. A «Zeit» a következő hirt jelenti: A hadsereg vezetősége a kétéves katonai szolgálat behozata mellett döntött. A hadügyminiszteriumban már kidolgozták az idevonatkozó munkálatokat úgy hogy azok már a legközelebbi időkben befejeződnek. Nagyban és egészben a katonai reform a német minta után indul, de a monarchia speciális viszonyai is tekintetbe vétettek.

A Wiener Allgemeine Zeitung azt írja, hogy a hadsereg vezetői nem csupán a kétéves szolgálati időt határozták el, hanem egyszersmind az egész véderő-törvény gyökeres revízióját is. Az erre vonatkozó munkálatok, miután a reformhoz már a legfő hadur is hozzájárult, serényen készülnek a közös hadügyminiszteriumban. A reformnak a kétéves szolgálati idő lesz az alapja s ezzel kapcsolatban a békelétszámnak újabb emelése. Ezek a reformok már benne lesznek az új véderőjavaslatban, melyet a kormányok a jövő évben fognak a parlamentek elé terjeszteni.

A képviselőház elnöke, gróf Anonymi Albert holnap délután érkezik vissza Bécsből Budapestre s a szerdai ülésen már elnökölni fog.

Mozgósítási hírek. A belgrádi Belgrádska Novine című lapnak Novibazárból a következőket írják:

Az utóbbi napokban feltűnő módon megerősítették a plevojai, prjepoljei és jubaki osztrák-magyar helyőrségeket. Azonkívül folyton érkeznek Szerajevéből lőszer- és élelmiszer-szállítmányok. A szandsák mohamedán lakossága emiatt nagyon izgatott és az előkelőbbek gyűlést is tartottak, amelyeken elhatározták, hogy a szultánnál tiltakozni fognak az osztrák-magyar hadikészülődések ellen, amelynek nem lehet más célja, mint a Balkánon való további előrenyomulást.

Wlassics Talliani nunciussal. Bécsből táviratozzák: Wlassics Gyula kultuszminiszter, ki ma délelőtt hosszabb látogatást tett Talliani nunciussal, Budapestre utazott. Wlassics miniszternek a nunciussal tett látogatása összefüggésben van a közelebbi püspöki kinevezésekkel s az egyik magyar egyházfejedelemnek a bibornoki méltóság adományozásával.

Harc az indemnitás ellen.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 20.

A képviselőház mai ülésén tovább folytatták a vitát az indemnitási javaslat felett. Napirend előtt Lenqyel Zoltán szólt a közúti villamos vasut sztrajkoló alkalmazottai ügyé-

ben s arra kérte a miniszterelnököt, hogy lépjen fel az érdekükben.

A napirendhez először a néppárti *Abaffy* Odön szólott s rövid, de formás beszédben elítélte a függetlenségi párt obstrukcióját az indemnitás ellen. A függetlenségi pártot teszi felelőssé az ex-lex-es állapotért. A sikerült beszédet zajosan megéljenzte a néppárt.

Holló Lajos függetlenségi az obstrukció jogosságát védelmezte s általános érdeklődés között mondott beszédje végén határozati javaslatot nyújtott be. Beszédje befejeztével az egész baloldal megéljenzte és számosan üdvözölték.

Az ülés végén *Molnár* Jenő beszélt még az indemnitás ellen.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

Elnök: *Daniel* Gábor alelnök.

Jegyzők: Gróf *Esterházy* Kálmán, gróf *Teleki* Sándor, *Trubinyi* János.

Elnök megnyitja az ülést s a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjeszt az írományokat.

Bolitska Béni, az igazoló választmány előadója bemutatja *Potónyi* Géza megbízólevelét, melyet teljesen rendben találtak.

Napirend előtt.

Lengyel Zoltán: A köztuti villamos vasuti alkalmazottak bérmozgalmát teszi szóvá.

Kubik Béla: Halljuk! Halljuk!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Hisz nem beszél senki.

Lengyel Zoltán: Elmondja, milyen terhes szolgálatot teljesítenek az alkalmazottak s elítéli a társaság ama fukarságát, hogy az alkalmazottak hozzátartozóitól, akik ebédet hordanak a kalauzoknak, a társaság megvonja a szabadjegyet. Kérde a miniszterelnököt, hogy mit tett a villamos-sztrájkolók érdekében?

Szell Kálmán miniszterelnök: Beszéltem az igazgatással.

Lengyel Zoltán: Beszél az alkalmazottak munkarendjéről, amelyet az igazgatóság nem közöl az alkalmazottakkal s így azok teljesen ki vannak szolgáltatva az igazgatóság önkényének. Kéri továbbá a miniszterelnököt, hogy a rendőrség hozza nyilvánosságra azokat a baleseteket, melyek a sztrájk alatt történtek. Reméli, hogy a miniszterelnök válaszolni fog a felhozottakra. De ha nem válaszolna is, szóló lelkiismerete nyugodt, mert megtette kötelességét. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök ezután rátérünk a napirendre. Következik

Az indemnitás.

Abaffy Odön: A függetlenségi párt obstrukcióját az indemnitási javaslatmal szemben megsérti a suprema lexet, a salus rei publicae. Veszélyezteti az alkotmányt és a parlamentarizmust. Az indemnitást

szóló sem szavazza meg, pártállásánál fogva nem, de azért sem, mert bizalmatlan a kormány iránt, de megobstruálni nem akarja, mert az országot törvényen kívüli állapotba, költségvetés nélküli állapotba nem akarja belekergetni. (Zajos helyeslés a néppárton.) Birálja a kormányt és a többséget s elítéli a kormányt, amiért a választások alatt elhallgatta az ujoncemelést. A kormány dilemmában van, nem tudja az ellenzékétől féljen-e, vagy a többségétől. De új kialakulást lát: los von Széll. (Derültség.) A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a néppárton. Szónokot számosan üdvözlik.)

Holló Lajos: A nemzeti akarat nem egyezik meg a többség irányával. De nem új dolog ez. Őt kormányval állott már szemben s mindegyik ellen a követelések ugyanazon skálája hangzott el. (Ugy van! a szélsőbalon.) A kisebbségnek harca teljesen jogos akkor, midőn az a nemzet és igazság érdekeért küzd. Hiszen a katonai javaslatokkal egészen leszorították azt a nagy gazdasági kibontakozásunkat, amelyre egy nagy gazdasági harcra készültünk. Az lett volna a hivatásunk, hogy gondos szerződéseket kössünk a külfölddel, de a kormány irányító szavát sem programbeszédben, sem trónbeszédben nem hallottuk. Ellenben mindig meglepetésekre dolgozunk. (Elnök helyeslés a szélsőbalon.) mutatja a katonai kérdés is. A delegációban csak annyi ujoncot kértek, amennyi az új tarackok felállításához szükséges s most 21 ezernél több ujoncot követelnek. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Elismeri, hogy a nemzeti bizottságot akarják szolgálni a létszámmeléssel, de nem sokkal biztosabban védjük-e meg egy nemzeti hadsereggel idebenn az országot s kifelé az ország szuverenitását?

(*Báró Fejérváry* honvédelmi miniszter kifelé megy.)

Beöthy Akos: Megszökik a honvédelmi miniszter! (Zaj.)

Báró Fejérváry Géza: Nem szökik meg. Vissza-
jövök.

Holló Lajos: A történelem folyamán két nagy hibába esett a dinasztia. Az egyik hiba volt, hogy nem kezelte jól a hatalmat, nem vett részt elsőnek, amint kellett volna egy nemzeti dinasztianak, a nemzeti munkában. A dinasztia továbbá egyoldalúságra esett. Csak az egyik állam gazdasági életét istápolta, segítette s a másik államot ez alá rendelte. Nem a vezető hatalmat, hanem az elnyomó hatalmat képviseli az ilyen dinasztia, amely így jár el. (Taps és éljenzés a szélsőbalon.) Nem helyes a dinasztianak azt a politikáját, hogy a birodalom régi székvarosát istápolják, ellenben Magyarországot közjogi tekintetben elhomályosítani igyekeznek. (Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Atvittek a rombolást társadalmi tere is.

Bartha Miklós: Szétbomlasztani kellett mindent.

Holló Lajos: S am kor társadalmi tere megcsinálták az egyenetlenséget, akkor egyházi tere vitték a szétbomlasztási politikát, a keresztény felekezeteiket egymás ellen uszították. (Éljenzés és helyeslés a néppárton.) csakhogy azután azt mondhasák: Fel-ség! Magyarország összetörölve lábai előtt fekszik. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ha az ország

ezután társadalmilag, politikailag és vallásilag le van gyengítve, akkor könnyen el lehet banni az országgal. (Taps a szélsőbalon.)

A mai küzdelemben sok nincsen benne. Így a paritás diplomáciai tere, az sincs benne. Azt nem akarja, hogy Magyarország állami nyelvét külföldi, ausztriai katonai intézetekben tanítsák, csak azt, hogy a Magyarországon elhelyezett katonai intézetek tanítási nyelve magyar legyen. (Elnök helyeslés a szélsőbalon.) Ha megszűnik a magyar vezényszó, akkor a többi magától jön. Ezután a néppártól szól, amely az időtől, a neveléstől vár mindent. Elég nevelést kaptunk századokon keresztül. Mint egy ember kelene a nemzeti követelések mellé állani. Jöjjenek velünk és foglalják el velünk az első hadállást. (Zajos helyeslés a bal és szélső balon.) Sürgeti a parlamenti reformot.

Bartha Miklós: Nincs ezen kacagni való, exminiszter ur!

Hegedüs Sándor: Ki kacag?

Bartha Miklós: Nem ön.

Erdély Sándor: Tán én?

Bartha Miklós: Igenis ön, exminiszter ur.

Erdély Sándor: Nincs kedvem kacagni. Különben nem kértem az urtól, mikor kacagjak. Érti az ur? (Zaj.)

Holló Lajos: Egy szebb jövő hajnalát látja, Magyarország reneszansza közeledik, amelynek előkészítése a többségnek is kötelessége. Végül határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a képviselőház a pártok kebeléből küldjön ki egy 50 tagu bizottságot, mely a reform-tenedők és megoldandó állami feladatok sorrendjére és alapjaira nézve tegyen előterjesztést. (Zajos éljenzés és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után.

Elnök újra megnyitja az ülést.

Molnár Jenő: Beszédje elején *Matlekovits* Sándor könyvéből iparkodik igazolni, hogy az őszi indemnitási vita alatt hiteles adatokat említett abból az időből, mikor a miniszterelnök pénzügyminiszter volt, az ország költségvetése deficitet mutatott fel. Rátér azután az indemnitási javaslat fejtegetésére s arról az a meggyőződése, hogy azt úgy a többségre, mint a kisebbségre rá akarják erőszakolni. Tagadja, hogy a kisebbség kergeti bele az országot az ex-lex-be. Ha az ország ex-lex-be jut, viselje a felelősséget azért a miniszterelnök.

Báró Fejérváry Géza: Aki terrorizál, viselje a felelősséget.

Molnár Jenő: Mi vállaljuk a felelősséget a választóink előtt.

Báró Fejérváry Géza: Én vállalom a felelősséget a parlament előtt.

Polónyi Géza: Mi nem vagyunk parlament?

Báró Fejérváry Géza: Külön vállalat.

Polónyi Géza: Kérem ez nem kámbin.

Molnár Jenő: Azt fejtegeti aztán, hogy a parlamentnek joga van a felségjogokat kritizálni. Rátér

Kaki Gergely kalandjai.

— A Magyarság tárcája. —

VII.

Kakiék megmenekülése.

Kaki Gergely berényi bírót és az egész érdemes berényi előjáróságot ott hagytuk a multkor, amikor is a község kutját megmérnök, abba valamennyien belepottyantak.

Szárazság lévén, a kutban nem volt ugyan sok víz, de nagy hidegségével mégis csak fölért a jeles férfiak hónaljáig, akik szomorú esethez méltóan, kétségbeesve kiabáltak:

— Segítség! Emberek, asszonyok, segítség!

A vészkiáltásokat a rendszeren későn ébredő bakter, Szuszogó Miska hallotta meg és kíváncsian nézett le a kut fenekére, ahol midőn az egész felsőbbiséget megpillantotta, leemelte báránybőr kucsmáját és illemtudóan köszönt:

— Szerencsés jó napot kívánok az érdemes előjáróságnak! Kedves egészségükre válják az éjszakai nyugodalom!

— Gazember! — kiáltott a mélységből Kaki bíró — ha kibujok ebből a lyukból, köszönetet hegedültetek rád!

A bakter erre a «fogadj istenre», hogy a bírót kiengesztelje, meghatóan kérde:

— Talán egy kis papramorgót hozzak, bíró uram, a Nyakiglábtól?

— Oh a kötnivaló, még csufolódik — dühöngött a nótárius.

Szuszogó Miskában kezdett megállni a gondolat. Először azt sem tudta elképzelni, hogy az «intelligencia» — ahogy ő a község elejét nevezte — mért száll fürödni a kutba, mikor még egyáltalán nincs itt a fürdőszezon, másodszer azon képedt el, hogy minden jó szavát gorombasággal viszonzták s ezért elhatározta, hogy legböleőbb lesz itt visszavonulni.

— Megállj! Megállj! — kiabáltak rá a föld alól.

A bakter, látva, hogy azok most ugys tehetetlenek vele szemben, haragjában csak úgy félvállról szólott most le hozzájuk:

— Állok hát, mit akarnak kentek? — Kakiban született meg az a jó gondolat, hogy mit is akarnak ők tulajdonképpen s ezért megmagyarázta Szuszogónak:

— Rohanj a tüzoltóságért s mond, hogy mentsem meg bennünket.

— Szaladok — szólta a bakter s miután pipáját megtömté s rágyújtott volna, méltóságos lassu léptekkel megindult a község háza felé, hogy a berényi tüzoltóságot, — amely állott vala a két kisbíróból, aki a falu fecskendőjét tolni és egy számrából, mely ugyanazt huzni szokta — összeszedje.

Mig a község éjjeli nyugodalomának öre eljárt megbízatásában, a rektor felsőhajtott:

— Még a jobb öregapám sem ivott meg annyi vizet, mint én itt, amíg fejfel lefelé voltam.

Az összeség ugyanezen véleményben volt s mig annak a tulságos vizpazarlásnak következményeiről tanakodtak, megérkezett a tüzoltóság, amit a szörnyen meghajszolt számr elke-

seredett nyertése adott tudtára a mélyen érdekelteknek.

— Mentsetek meg édes fiaim! — szólott most már nagyon lágyan Kaki a kisbírónak.

— Hogyan, bíró uram, hogyan? — kérdezték ezek készségesen.

A rektor válaszolt erre a megfontolást igénylő kérdésre.

— Először is — szólott — szivattyuzzatok le rólunk ezt a kutya hidegvizet.

A kisbíró-tüzoltók a fecskendő csövét erre lebocsátották a mélybe, de miután a fecskendő is tele volt vízzel, a csövön át legelőször is annak tartalma zuhogott le az előjáróság feje tetejére.

— Gyilkosok — ordították a mélységből.

— Megakartok bennünket fulasztani?!

— Nem — felelt nagy nyugalommal a két kisbíró — de ha vizet akarunk a fecskendőbe szivtatni, akkor azt, ami már benne van, ki kell eresztetni.

És így folyt nagy buzgalommal a szivattyuzás, de eredménytelenül. Mert amint ugyanis a fecskendő szekrénye megtelt vízzel, azt a tüzoltóság megint visszabocsátotta a kutba. Az alatt levők közt a türelem fonala már-már szakadozni kezdett, mert egyszerre Kaki, kellemtlen szurást érezve, elhördítette magát:

— Esküdt urak, végünk lesz! Valami sárkánykigyó csiklandozza a talpamat.

És ekkor a kántornak — aki teljes életében most volt először és utoljára józan — egy isteni gondolata támadt.

— Megvagyunk mentve! — kiáltotta diadalittasan.

azután a belügyi tárca birálatára. Ennél azt mondja, hogy a nemzetiségi politika terén nem mentünk egy lépéssel sem előbbre. Jellemzi a városok mai megterheltségét. (Zaj. Felkiáltások balról: Halljuk! Ne kaszinózzanak! Elnök csönget.) A földmivélségi tárca körül beszél s megdicséri a földmivélségi miniszter gazdasági politikáját. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon)

Elnök megállapítja a hoinapi ülése napirendjét s az ülést bezárja.

Az ülés 2 órakor végződik.

Budapest, április 20.

A katonai javaslatok ellen. Békés városából származó küldöttség jött ma a képviselőházba, hogy a katonai javaslatok ellen tiltakozzanak. A küldöttséget *Kecskeméthy* Ferenc vezette s miután gróf *Apponyi* Albert elnök Bécsben van, helyette *Daniel* Gábor alelnök fogadta a *békésieket*. *Kecskeméthy* képviselő röviden üdvözölte az alelnököt s a feliratot átadta neki. *Daniel* Gábor átvette a petíciót s aztán rövidesen kijelentette, hogy azt rendeltetési helyére fogja juttatni.

A felekezeti tanítók és a fizetésrendezés. A felekezeti tanítókat a fizetésrendezési javaslattal sérelem érte, mert — bárha képzettségük tekintetében teljesen egyenrangúak az állami tanítókkal, fizetés tekintetében teljesen elkülönítették a státustól. Az összes felekezeti iskolák tanítói tiltakoznak ez ellen a minősítés ellen, legutóbb a *szabolcsi* ev. ref. tanítószövetség intézett memorandumot ez ügyben a képviselőházhoz. A felirat szerint sérelmes a felekezeti tanítóknak a tanítók helyzete és szándékos mellőzése azért, mert: 1. A tanítóképzés ma már egyöntetű. 2. A felekezeti tanítók munkásságának eredménye, az állam érdekében szempontjából, semmivel sem áll hátrább, mint az állami iskolai tanítóké. 3. A tanítószövetség igazat kell tanítani és az igazságban vetett hitet, bizodalmat táplálni; nem szabad tehát éppen ő rajta hebizonyítani, hogy nincs igazság a földön.

Főirat a szociálisták ellen. Fejér vármegye közgyűlési bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy főiratot intéz az országgyűléshez, hogy alkosson törvényt a gyűlekezési jog korlátozására és törvényben határozzák meg, hogy a szociális mozgalmak nemzetközi jellegűek ne lehessenek.

Horánszky Nándor emlékezete.

Budapest, április 20.

Egy esztendő múlt el *Horánszky* Nándor tragikus halála óta, egy hosszú esztendő s még most is úgy tűnik fel, mintha tegnap történt volna, mikor életéért aggódva róttuk a Zerge-

— Kántor ur, hogyan?

— Kántor ur, miképpen? — könyörögtek a többiek.

— Hogyan — szóló fölénnyel a kántor — hát úgy, hogy mivel a feckendő csöve leér egész a tetőtől a fenéig, ezen kimászunk a veszedelemből.

— Hurrá! — kiáltotta az előjáróság, de a kántor nem várta meg az ováció végét, hanem belekapaszkodott a csöbe s míg lábaival a kut két oldalánál segített magán, addig kapaszkodva kezeivel, eingár testével szépen emelkedett föl-felé, mint Jákob az égbeli latorján. A többiek követték példáját s alig két óra és 17 perc alatt az egész felsőbbség fent volt a kutból.

Kaki, amint megmenekült a mélyből, tekintélyének helyreállítása okából — mivelhogy a Csóri cigány most nem volt jelen — a feckendőhöz számára vágott egy nagyot botjával s azután a tőle már megszokott bölcseséggel jelentette ki:

— A kut pedig megvagyom mérve!

— Hogyan? — álmélkodék a községtanács.

— Hat így — folytatta Kaki, — hogy amilyen fölmásztunk, a csöve, leért vala a kut fenekére. No mar most ahány öles a feckendő csöv, anynyi öles lesz a kötél.

— Vivát! Eljen! — zúgott fel a helyeslés moraja, mire az egész érdemes társaság bevonult a Nyakiglábhoz, hogy a mai történelmi esemény öröme a hozzáillő áldomást megigya. A községi diszközgyűlés folytatását természetesen másnapra halasztva, melynek lefolyásáról szintén hűségeen fogunk beszámolni.

utca (most már Horánszky-utca) kövezetét s remegve vártuk az orvosi kommunikét.

A gyorsan lepergett év alatt az akkori óriási részvét kegyeletteljes emlékezéssé kristályosodott s melegségéből, bensőségéből nem hogy vesztett volna, de sőt nyert.

Halálának évfordulóján a *Józsefvárosi Kör* kegyeletos ünnepélyvel emlékezett meg Horánszky Nándorról, tegnap, vasárnap, leplezték le a kör helyiségében az elhunyt államférfiu arcképét. A szép ünnepről következő tudósítást adjuk.

A kör dísztermében nagyszámban jelentek meg a kormány képviselői, főrendek, képviselők, a magyar közélet kitünőségei. Jelen voltak: Bárány *Fejérváry* Géza, *Láng* Lajos, *Darányi* Ignác és *Plósz* Sándor miniszterek, gróf *Csáky* Albin, a főrendiház elnöke, *Daniel* Gábor, a képviselőház alelnöke, *Gromon* Dezső, *Gulner* Gyula és gróf *Wickenburg* Márk államtitkárok, *Molnár* Viktor, *Vértesy* Kálmán és *Szalay* Péter miniszteri tanácsosok, *Márkus* József főpolgármester, *Halmos* János polgármester, *Falk* Miksa, *Bujanovics* Sándor, *Szerb* György és *Neumann* Armin m. kir. udvari tanácsok, *Nagy* Ferenc nyugalmazott államtitkár, *Münnich* Aurél, *Neményi* Ambrus, *Heltai* Ferenc, *Pekár* Gyula, *Werner* Gyula, *Szaczelláry* György, *Sándor* Pál, *László* Mihály, *Biró* Lajos orsz. képviselők, *Jellinek* Henrik és *Hüvös* József vezérigazgatók, *Bárczy* István, *Almády* Géza, *Vosits* Károly és *Lung* György tanácsnokok. *Hamvay* Sándor kerületi előjáró, *Saly* Károly és *Urs* Nándor rendőrtanácsosok, *Peregriny* kerületi kapitány és számos fővárosi bizottsági tag. A szónoki emelvényen szemben foglaltak helyet *Horánszky* fiai: Gyula, Dezső és Lajos.

Az ünnep tizenegy órakor kezdődött, amikor a polgári daloskör rázendítette Kölcsey himnuszát. A gyülekezet állva hallgatta meg a dalt, melynek befejeztével az emelvényre lépett *Berzeviczy* Albert v. b. t. tanácsos, a Józsefváros országgyűlési képviselője, melyet a következő szavakkal fejezett be:

Es előttünk, Józse városiak előtt Horánszky Nándor nemcsak mint parlamenti férfi, mint politikus és miniszter marad feledhetetlen. E képből is újra meg újra felelevenítve élni fog ő emlé ezetünkben, mint a hideg külszin alá meleg, mélyen érző szívet reitő ember, mint a házi tűzhely mellett boldog családi körtől övezett, barátok seregétől tisztelt lakója. Így hagyta ő lángoló hazaszeretét végrendeletszerűen nekünk, polgáraitársainak. Az így fölhozott életnek példaadó becsét nem hossza és nem is hátrahagyott alkotásai határozzák meg. Mint a hazaszeretét és kötelességteljesítés diadalmas hőse és nemes példányképe fog ő élni közöttünk, mint olyanok fogjuk emléket őrizni, ápolni és áldani ebben a körben is!

E beszéd közben, melyet gyakran szakítottak félbe élénk helyeslés és éljenzés, lehullott a lepel *Horánszky* Nándor életnagyságu arcképéről, mely *Sletka* Gyula festőművész kitünő alkotása. Ezután *Császár* Jenő, a kör elnöke, a józsefvárosi polgárság nevében róta le kegyeletos szép szavakban halálját a Józsefváros néhai nagy polgára iránt és végül köszönetet mondott a kör nagynevű vendégeinek, akik megelégsükkel az ünnep fényét emelték. Erre a polgári daloskör elénekelt a Szózatot, mire a megható gyászünnepe véget ért.

TÁVIRATOK.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, ápr. 20. Abban a harchan, amely a kocsanai kerületben (Üszkübi vilajet) török csapatok és egy 40 fős bolgár banda közt folyt, többek részről nyolc ember esett el. A banda elmenekült.

Konstantinápoly, ápr. 20. *Omer Ruzsai* basa tábornagy, aki ma Üszkübbe utazott, azt az utasítást kapta, hogy a vállal, *Sakir* basa hadosztálytábornokkal egyetértően meg *egyszer szólítsa fel az eltelenszegű albánokat engedékenységre* azzal a fenyegetéssel, hogy különben rögtön erőlyesen fog eljárni ellenük.

A marokkói felkelés.

Madrid, ápr. 20. A *Heraldo* jelenti Melilából, hogy a trónkövetelő hívei sürgetésére állítólag értesítette a melilái kormányzót, hogy ha Melilában ezentul is

menedéket adnak a menekülőknak, megtámadja a várost. A kormányzó állítólag azt válaszolta, hogy megvárja kormánya utasításait.

Tanger, ápr. 20. Fezben felszólították az idegeneket, hogy harvják el a várost. Erre a felhívásra *Ferrara* ezredes, a fegyvergyár igazgatója és a francia és angol alkalmazottak, valamint a spanyol munkások elhagyták Fezt.

NAPIHIREK.

Itéletidő.

Budapest, április 20.

A napok óta tartó rettenetes orkánról, annak pusztításáról világos képet adnunk még nem lehet. Azok a károk, melyeket a fagy okozott, kiszámíthatatlanok s csak a termés fogja megmutatni, hány millió veszteséget okozott a hóvihár. Az egész országban végigvonult a pusztító orkán s hóval borította be a földeket, úgy hogy sok helyütt térdig ér a hó. A szélvihár ellépte a táviró- és távbeszélő-drótokat, kidöntötte az oszlopokat, háztetőket sodort le, fákat szakított ki. A vonatok majdnem mind késve érkeztek, több helyütt el is akadtak a magas hófúvásban. Főleg Nyugat-Magyarországon vitt véghez nagy pusztítást s okozott érzékeny károkat az orkán, de a külföldön is. A külfölddel való táviró- és telefonösszeköttetés még mindig hiányos.

A fővárosban a szombati rettenetes orkán után tegnap, vasárnap már csökkent a vihar ereje. A szombati itélet-idő különösen délután zúgó förtöget söprött a fővárosra, olyan hóvihár kerekedett, amilyen télen sem volt. Az utcán való tartózkodás szinte lehetetlen volt s a künn járók közül sokat súlyos baleset ért.

Tegnap délután megismétlődött a szombati orkán, mely csak az esti órákban szűnt meg, de a fagyos hideg megmaradt.

A földmivélségi miniszterhez gazdasági tudósítókól beérkezett távirati jelentések szerint a hóvihár, dér és fagy jelentékeny károkat okozott különösen a virágzó gyümölcsfákban, kevesebb jelentékeny károkat a szőlőkben és a tavaszi vetésekben. Legjobb távirat érkezett a Duna jobb- és balpartjáról, melyek mind az orkán pusztításáról adnak hírt. A hőmérő higanyoszlopa mindenütt zéró fok alá szállt.

— (Időjárás.) A depresszió, melynek mélysége növekedett, a Keleti-tengerre nyomult és Anglia felől is sülyed a levegőnyomás. Európa időjárásáról adatok hiányában jelentést nem adhatunk. Hazánk északi részein a viharos és csapadékos idő a legtöbb helyen ma reggel is tart és a tegnapi hőmérséklet az északnyugati megyékben teljesen, így Arva-Váralján 36, Selmecbányán 40 centiméter. Az ország többi részein a lecsapadások már tegnap megszűntek. A fagy majdnem általános volt.

Jóstat!

A hőmérséklet emelkedésével változóan felhős idő várható és inkább csak az északi részeken még csapadékkal.

Hőmérséklet +8.0 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Bécsből jelentik: *Mertens* lovag tábornag, kassai hadtestparancsnok ideérkezett. — *Höhnell* Lajos lovag korvett-kapitány, a király egyik szárnysegéde, eltávozik az udvartól.

— (Erzsébet Amália főhercegnő esküvője.) Bécsben szombaton történt meg ő Felsőge jelenlétében *Erzsébet Amália* főhercegnő renúnciaciója. Az ünnepies aktuson jelen volt valamennyi Bécsben tartózkodó főherceg, a főhercegnő vőlegénye, *Liechtenstein* Alajos herceg, *Szell* és *Körber* miniszterelnökök, az osztrák kabinet tagjai és *Wlassics* és *Szchenyi* miniszterek. Az ünnepélynél gróf *Goluchovszki* külügyminiszter interveniált. Az esküvő alkalmából a szokásos udvari ünnepségek is szombat este vették kezdetüket. A Burg termeiben szombat este fényes udvari bál volt. A hölgyek elegáns bál toalettekben jelentek meg, gazdag ékszerekkel. A király *Mária Jozefa* főhercegnőt vezette a karján, akin gyönyörű ezüsthímzésű szatenduchesse ruha volt, nyakán és fején ragyogó brilláns ékszerekkel. A királyt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös követte, aki a menyasszony anyjával, *Mária Terézia* főhercegnével ment. Mindjárt a trónörökös után

Bourbon-Párma Illés herceg következett **Mária Annunciata** főhercegnővel, majd **Ottó** főherceg **Mária Valéria** főhercegnővel, **Klotild** főhercegnő és **Károly Ferdinánd** főherceg jöttek. Utánuk a vőlegény, **Liechtenstein** Alajos herceg, menyasszonyával, **Erzsébet Amália** főhercegnővel a karján, aki világoskék ruhában volt. A menetben voltak még: **Lajos Viktor** főherceg, **Erzsébet Henriette** főhercegnő, **József** főherceg leánya, továbbá **József Ferdinánd** főherceg, **Liechtenstein** Henriette hercegnővel, **Lipót Szalvátor** főherceg **Liechtenstein** Franciska hercegnővel és **Ferenc Szalvátor** főherceg **Liechtenstein** Teréz hercegnővel, végül **Rajner** főherceg. A menetet a Liechtenstein hercegi család tagjai zárták be. A király egész idő alatt igen jókedvűnek látszott és vagy két óra hosszat fesztelenül társalgott a megjelent vendégekkel. Hosszasan társalgott a király **Wu-Csi-Csang** kínai nagykövettel, akivel ugyszólván jelek utján értette meg magát az uralkodó. Beszélte **Szell** Kálmán magyar és **Körber** osztrák miniszterelnökkel is a király. Az udvari estén jelen volt gróf **Széchenyi** Gyula, a király személye körüli miniszter és **Wlassics** Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter is. A király tizenegy óra körül **Mária Jozefa** főhercegnővel a karján, elhagyta a báltermet. **Ottó** főherceg és **Mária Jozefa** főhercegnő szombat délután bécsi palotájukban az ifju mátkapár tiszteletére főnyes dejeuner adták.

A főhercegnő és Liechtenstein Alajos herceg esküvéje ma délelőtt 11 órakor hagyományos fényes ment végbe a Burg plebánia-templomában. Ott voltak: a király, a főhercegek és főhercegnők, **Arnulf** bajor herceg nejével és fiával, a vőlegény legközelebbi rokonai, a legfőbb udvari méltóságok, a miniszterek, a tábornokok stb. A szertartást **Mayer** püspök burgplebános végezte. Az esküvő után a király magánkihallgatáson fogadta az ifju házaspárt.

— (A dán trónörökös-pár Sopronban.) Sopronból jelentik: **Frigyes** dán trónörökös nejével, **Thyra Dagmar** hercegnővel és **Gustáv** herceggel tegnap délelőtt Sopronba érkezett **Schaumburg-Lippe** herceg huszárzásados és neje, **Lujza** dán királyi hercegnő látogatására. A dán trónörökös a családjával együtt még tegnap este visszautazott Bécsbe, ahonnan Nizzába mennek.

— (Püspökszentelés.) **Egerből** jelentik: Egerben tegnap szentelték föl dr. **Párvy** Sándort püspökké. A szertartást **Samassa** József egri érsek, **Idánkovics** János rozsnói püspök és **Radnay** Farkas nagyváradi segédpüspök végezte. **Samassa** egri érsek délelőtt ötven terítéki díszbédet adott, melyen az érsek a segédpüspököt üdvözölte, mire **Párvy** püspök válaszolt. Az ünnepelt érdemeit még **Kállay** főispán. **Kardos** törvényszéki elnök és **Jankovics** polgármester méltatták. Este az egri dalárda szépen sikerült szerenádát adott az új püspök tiszteletére.

— (Horváth Mihály szülőháza.) **Szentesen** a Kossuth-utcában állott egész mostanig egy kis földszintes ház. Régi, régi épület volt s arról volt nevezetes, hogy benne született **Horváth** Mihály, kiváló történetírónk s első kultuszminiszterünk, 1809-ben. Ot esztendővel ezelőtt emléktáblával látták el a történeti nevezetességű házikót, most pedig tulajdonosa — mint nekünk Szentesenről írják — leromboltatta s nagy palotát építtetett a helyére. Az emléktábla azóta eltűnt, valószínűleg mint alkalmatlan limlomot a padlásra hányták. A háztulajdonos szempontjából semmi szavunk a dologhoz, utóvégre erre a minden kövében új épületre felrakni a táblát: «Ezen házban született **Horváth** történetíró 1809-ben», nyilvánvaló hazugság volna. De ajánljuk az emléktábla ügyét az illetékes köröknek. Ennek a táblának a szentesi muzeumba, vagy esetleg a **Nemzeti Muzeumba** kell kerülnie.

— (Az alkoholizmus elleni kongresszus.) Brémából jelentik: Az alkoholizmus elleni nemzetközi kongresszust ma berekesztették. A legközelebbi kongresszust 1905-ben Budapesten fogják megtartani.

— (A kassai sikkasztás.) Az a nagyszabású sikkasztás, melyet **Horalek** Ferenc Kassa város főpénztárnoka követett el, igen nagy elkeseredést okozott a polgárság körében. Bizonyosra veszik, hogy az elsikkasztott összeg jóval megköszerezi az eddig kimutatott hiányt és a belügyminiszteriumból kiküldött szakközvegeknek, akik ma kezdik el a pénztár rovincsolást, hetekig fog kelleni dolgozniok, míg befejezhetik munkájukat. A polgárság nem a rosszakaratot látja a felfedezett sikkasztásban, mert úgy **Horalek** Ferenc főpénztáros, mint közvetlen ellenőrző közege, **Hollay** Adolf főszámvevő vagyos emberek és a város kárát meg tudná téríteni; hanem az a végtelen könnyelműség keseríti el a lakosságot, amelylyel a bizalmukkal kiténtetett férfiak a város vagyonát kezelik. Leginkább érinti az ügy **Münster** Tivadar kir. tanácsos-polgármestert, ki már negyedszázada áll Kassa város élén és akinek haladás és fejlődés tekintetében nagyon sokat köszönhet Kassa városa. Vakon bizott tisztviselőtársai hűségében és becsületességében és hiányzott nála az az erély, amely egy olyan nagy város vezetéséhez, mint Kassa városa, feltétlenül szükséges. Ez a vélemény uralkodik a városban. **Münster** Tivadar polgármester különben míg a vizsgálatot befejezik, megmarad állásában, azután beadja nyugdíjazása iránti kérelmét. **Bodnár** Ferenc vizsgálóbíró a tegnapi nap folyamán ismét kihallgatta **Horalek** Ferencet, de eredmény nélkül, mert az elsikkasztott összeg hováfordítására nem tud felvilágosítást adni. A vizsgálóbíró azt hiszi, hogy a sikkasztó főpénztárnak büntérszai is vannak s ezért ebben az irányban nyomozást indított meg. Ma több rendbeli kihallgatások lesznek. A vizsgálóbíró kihallgatja a pénztári tisztviselőket, valamint a sikkasztó főpénztáros közvetlen ellenőrző közeget, **Hollay** Adolf főszámvevőt is.

— (Házasság.) **Plósz** Sándor igazságügyminiszter leányát, **Babi** kisasszonyt eljegyezte ifj. dr. **Szily** Kálmán műegyetemi magántanár, **Szily** Kálmánnak, a Magyar Tudományos Akadémia titkárnak fia.

— (A Kecskeméty-féle sikkasztás epilógusa.) A Kecskeméty-féle fegyelmi ügyben a belügyminiszter április 14-én 8808. sz. alatt akként határozott, hogy a fegyelmi választmánynak ez ügyben hozott határozatát nem főlebbezett részében érintetlenül hagyja. Ellenben **Szimély** pénztáros, **Leopold** ellenőr, **Hoffmann** főpénztáros és a tisztí főügyész főlebbezése folytán a határozatot **Szimélyre**, **Leopoldra** és **Hoffmannra** vonatkozó részében megváltoztatta és **Szimélyt** és **Leopoldot** hivatalvesztéssel sújtotta, a vagyoni felelősséget pedig **Hoffmannra** is kiterjesztette, fentartván az utóbbira kirótt 200 korona pénzbürséget is. A vagyoni felelősség tehát jelenleg **Kecskemétyre**, **Szimélyre**, **Leopoldra** és **Hoffmannra** nézve áll fenn.

— (Gyászrovat.) **Lányi** Béla, a Nemzeti Színház főgyelölője ötvenöt éves korában rövid szenvedés után meghalt. Az elhunyt a Nemzeti Színháznak husz esztendőn át volt főgyelölője s ez idő alatt mindig egyike volt a legszorgalmasabb és legbuzgóbb tisztviselőknak.

Kereszteszgyhy Lajos kuriai bíró nyolevanhárom éves korában meghalt Budapesten, a Vas-utca. 8. számú lakásán. Az elhunyt, aki a szabadságharcban mint főhadnagy küzdött, egyik legkiválóbb tagja volt a magyar bírói karnak.

Bécsi távirat jelenté: **Weyr** Mária irónő ma meghalt.

— (Dr. Pavlovics morfiumja.) **Törökbecsei** tudósítónk jelenti: A magyarfaló dr. **Pavlovics** Lyubomir országgyűlési képviselő, aki botrányos ügye óta kerületében, **Törökbecsén** tartózkodik s orvosi praxist folytat, legutóbb egy tífűveszes embert kezelte, akinek morfiumot rendelt. A mérges port nem adagokban szolgáltatva ki a gyógyszerész, hanem **Pavlovics** rendelete szerint dobozban. A beteg meghalt. Özveggye a megmaradt morfiumot feltette a mestergereudára, ahonnan a mult csütörtökön, amikor tisztogatott, véletlenül leverte. A szomszéd két kis leánykája, **Perits** Zagorka és **Perszida** játszadozott éppen akkor a szobában, akik a szép dobozt magukhoz vették s a benne levő fehér port kóstolgatni kezdték. És mivel édes volt, többet és többet vettek be

belőle. Közben hazamentek és édesanyjukat is megkínálták a porral, aki evett is belőle. A két gyermek a morfium élvezete következtében még az nap meghalt. Édesanyjuk is halálos beteg lett, remélhetőleg azonban gondos orvosi ápolás mellett megmentik.

— (A zár alá helyezett család.) Szegedről írják ezt a józú históriát: Nagy csizmás magyar állított be a napokban a kapitányi hivatalhoz s egészen elkeseredve szólott:

— Tekintetes ur, bajban vagyok.

— Nos, mi a baj?

— A fiam nem mehet az iskolába, mert vörheny miatt be van zárva az iskolájuk.

— Hát bizony, ez baj.

— De van ennél kéremlásan még nagyobb baj is. A kutyámat is láncra köllött tenni, mert a környéken egy másik megveszódott.

— Hm... hm...

— Ez azonban még sömmi. A téhen is nyolec napig a jászolhoz köll lögyön kötve, mer az idegenből vöttem.

— Ugyan?

— Oszteg a hizóimat sem tudom kihajtani a mázsához, merhogy a sertésvész miatt otthon muszáj tartani.

— Jó. Hát aztán mit akar most tenni?

— Hogy mit akarok? Hát kérem alásan a tekintetős urat, csukasson le má engöm is, hagy legyen az egész család zár alatt!...

— (A Duna.) A folyammérnöki hivatalhoz ma érkezett jelentések szerint a hőfok az országban igen leszállt. Néhol a zérusnál, sőt alatta is állt a hőmérő. A fővárosnál + 5 fok mellett tegnap óta a folytonos havazás és esőzés mellett a Duna vize ismét áradásnak indult s mai magassága 300 centimétert tesz 5 centiméternyi áradás mellett. A szőlész a Dunán is nagy károkat okozott s különösen a felső szakaszon több vizimalmot sodort el, amelyek közül ma reggel -Buda határában hármát vontattak a partra.

— (Polgári iskolai tanárok értekezlete.) A nem állami polgári iskolai tanárok tegnap délelőtt értekezletet tartottak a helyzetük javítására irányuló módzatokról. Az értekezleten, melyen a nagyszombati, pozsonyi, marosvásárhelyi, szabadkai, kiskunfélegyházi, bajai és nagykőrösi polgári iskolák tanári testületei képviseltették magukat, **Szurmó** Ambrus nagykőrösi polgári iskolai igazgató elnökölt. A megjelent tanárok abban állapodtak meg, hogy a községi és felekezeti polgári és felső népiszkolai tanárok helyzetére vonatkozó sérelmeiket memorandumban foglalják össze, amelynek szerkesztésével **Sebestyén** Árpád pozsonyi tanárt bízták meg. Ezt a memorandumot néhány hét mulva egy kilencetagu küldöttség utján átadják **Szell** Kálmán miniszterelnöknek, **Wlassics** Gyula vallás- és közoktatásügyi és **Lukács** László pénzügyi minisztereknek, valamint a képviselőház szabadelvű és függetlenség pártjának.

— (Egy önkéntes tragédiája.) Néhány nap előtt három debreceni vörshajtkás baka szuronyos puskával egy fegyencruhába öltözött, de urias arcu, szép szöke fiatal embert kísért végig **Arad** város főterén a vasuti állomástól a **várba**. A megindító felvonulásnak sok nézője akadt s nem egy embernek esett meg a szive a láncravert rabon, kinek arcán még nyomot hagyott a szenvedés. Az aradi katonai börtön legujabb fegyencének szomorú sorsáról a következőket írják **Aradról**:

A debreceni önkéntes osztály egyik legrokonszenvesebb katonája volt **Szelle** Béla, akit a «legszebb gyerekek»-nek hívtak társai. Az alig husz éves fiatal ember tavaly előtt végezte el Debrecenben a középiskolát s októberben rukkolt be mint egyéves önkéntes a debreceni 39-ik közös gyalogezredhez. A télen történt, hogy **Szelle** önkéntest a leghidegebb napok egyik éjszakáján a **carizon-areszt**-hez rendelték ki őrségszolgálatra. Az éjszaka huszonkét fokos hideget hozott a szegény katonákra s az ilyen viszonytagságos időjáráshoz nem szokott önkéntes nem bírta a fagyasztó hideget elviselni. Másfél óráig tűrte a borzasztó hideget s mikor a füle és a lába fagni kezdett, nem volt képes tovább járkalni az őrségen. Meggondolatlanul ekkor azt tette, hogy az egyik cellába ment be néhány percre melegedni. Kinyitotta egy zárka ajtaját s bement a cellába, melyben két katona volt elzárva s leült ezek ágyának szélére, hogy ott felmelegszik s aztán ujra kiáll

a silbak elő. Szerencsétlenségére éppen ezalatt érkezett oda az őrárat s ez Szellót a cellában a rabok ágyán ülve találta. Ezt természetesen bejelentették, az önkéntest hadbírótság elé állították, amely Szelle Bélát három évi fegyházra ítélte. Büntetését súlyosítja az, hogy önkéntesi jogát is elvesztette s ha a három éves rabságot leüli, még három évet kell közönséges bakaként szolgálnia. Borzasztó elképzelni is, hogy ez a hat évi szenvedés milyen nyomot fog hagyni egy fiatal ember életében, akit pályája kezdetén fosztottak meg a szabadságától s talán jövő boldogulásától is.

— (A visszavándorlók.) Ma már Amerika sem az, ami régen volt. Kivándorló véreink nem találnak ott Eldorádóra, sem aranyországra és így rövid idei keserves kinlódás után mint hajótöröttek kerülnek vissza hazájukba. Ha pedig valaki foglalkozásra talál ott, véres verejéssel kell kiérdemelnie a mindennapi kenyeret. Mint *telóli* tudósítónk jelenti, hétről-hétre szállítják Odebergből haza hajótöröttjeinket, akik testben és lélekben megtörték. Csütörtökön este az I. sz. vonat második része mintegy kétszázötvenhat embert hozott vissza. Szánalmas kinézése volt valamennyi utasnak. Meglátszott mindegyiken, hogy sokat szenvedett. Mindazonáltal mégis erősen tart a kivándorlás afelvidékről, melyet most már kezd ellen-súlyozni a visszavándorlás.

— (Arverés a főkapitányságon.) Ma reggel óta zajos a főkapitányság udvara. Arverési hiénák és zsibárosok ütöttek itt tanyát. Ma árverezték a talált és a lopott tárgyak közül azokat, amelyeknek nem akadt gazdájuk. Temérdek esernyő, sétatob, láteső, revolver, pénztárca stb. került újra, amelyeket délig javarészt meglehetősen magas áron szétkapkodtak a vásárló kedvű emberek.

— (Szökevény huszárfőhadnagy.) Bécsből jelentik, hogy az ottani 4-ik huszárezred egyik főhadnagyát semsei *Semsey* Alfréd hirtelen eltűnt Bécsből s kiderült, hogy nagymérvű adósságok miatt, melyeknek jó részét csalással szerezte, Amerikába szökött. *Semsey* egyes hitelműveletét a megszökött s később Orsován letartóztatott ulánushadnagyval, *Inándy* Dezsővel együtt hajította végre. Inándy tudvalegleg hamisított okiratok alapján, a karánsebesi árvapénztárnál állítólag létező nagyobb örökségére, jelentékeny összegeket csalt ki. A hamis okiratokat egy budapesti okirathamisítótól szerezte be, aki Bécsben nagy csalásokat elkövetett. *Blaschitz* nevű szállhámosnak is szállított hamis okiratokat. A megszökött főhadnagy rendkívül könnyelmű életet folytatott. *Semsey* még márciusban szabadságot kért és április 2-án kellett volna visszatérnie, ahelyett azonban ismerőseinek értesítést küldött Amerikából, jelezve szerencsés megérkezését az új világba.

— (Hamis huszkoronás aranyak.) Ujabbán huszkoronás érmehamisítványok kerültek forgalomba. A hamisítvány valódi huszkoronásból készült úgy, hogy ebből a belső fémannyal kiesztorgályoztatott s értéktelen rézlappal pótoltatott. A hamisítvány nem cseng, sulya 5-75 gramm. A valódié 6-74 gramm. A különbség tehát 1-01 gramm. *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter rendeletileg figyelmezteti a posta- és távirádahivatalokat, hogy kellő óvatossággal járjanak el a huszkoronások elfogadásánál.

— (Tűz.) A Törökvezs 6857. sz. alatti villa ki-gyulladt és leégett. Valószínű, hogy gyújtogatásból származott a tűz. A rendőrség megindította a nyomozást.

— (Bünbarlang a Dohány-utcában.) Az emberi természet megdöbbentő elfajulásáról szolgáltat szomorú bizonyosságot az a feltűnést keltő felfedezés, amelyet szombaton tett a budapesti rendőrség. A Dohány-utca 36. sz. alatti Róna-Rosenfeld Árpád-féle kávéházban *Krecsányi Kálmán* detektívönök és *Demjén Benő* detektívfelügyelő razzitát tartott, amelyen tízenegyet férfit fogtak össze, akik a legperverzebb üzemeket folytatták a helyiségben.

— (Öngyilkos táviráda-gyakornok.) *Kramm Ödön* 20 éves posta- és távirádagyakornok tegnap barátja, *Darand Félix* műgyememi hallgató lakásán agyonlőtte magát. Gyógyíthatatlan betegség kergette a fiatal embert a halálba.

× Fölhívjuk olvasóink figyelmét *Herczeg* és *Horvát* Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Petőfi-Társaság felolvasó ülése. A Petőfi-Társaság tegnap felolvasó ülést tartott az Akadémiában *Herczeg* Ferenc előkelte mellett. Az első felolvasó *Prém József* volt, aki bemutatta «A Miatyánk-

rét» című érdekes, drámai hatású elbeszélését. Ezután *Zempléni Árpád* tartotta székfoglalóját «Lavotta hegedül» című verses novellájával. *Herczeg* Ferenc elnök a Társaság és a maga nevében melegen üdvözölte *Zempléni* székfoglalója alkalmából. A harmadik felolvasás, a *Szabóné Noémi* Jankás ez alkalommal elmaradt. A felolvasóülés után zárt ülést tartottak a Társaság tagjai, amelyben a Vigyázó-pályázatról tanácskoztak.

* Uj darab a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színház személyzete most *Szemere* György «Egyéniség» című négyfelvonásos társadalmi színművére készül, amelynek bemutatója e hónap 24-ére van kitűzve. A szerző, akit a közönség eddig regényei és elbeszélései után ismert, ezzel a darabjával mutatkozik be a Nemzeti Színházban, mint drámaíró.

* *Küry Klára* a Kinai mézesetek-ben. Holnap kedden lesz bemutatója a Kinai mézesetek című nagy operetnek. *Küry Klára* kívül nagy szerephez jutott a darabban *Heagy Aranka* is, továbbá *Kápolnai Irén*, aki a darab egyik főszerepét viszi s az első felvonásban szenzációt keltő táncával, a cake-walk-kal, melyet *Kovács Mihály*val lejt el, szintén feltűnést fog kelteni.

* Magyar kir. Opera. Zsufolt ház előtt kezdte meg vendégszereplését *Bonci* Alessandro tenorista szombaton «Rigoletto»-ban. A nagy reklám és a rendkívüli mértékben felemelt helyérek természetesen nagyon feleségítették a közönség várakozását és ez nem vált *Boncinak* hasznára, mert a művész nem tudott a várakozásnak minden irányban megfelelni. Akinek az a híre, hogy ő a világ legelső tenoristáinak egyike, attól a közönség legnagyobb része első sorban rendkívüli, fényes, hatalmas hangot vár. Ebben pedig csalódott a közönség, mert *Bonci* nem hangóriás. Csak az utolsó felvonásban tört ki elemi erővel a tapsvihar, amikor *Bonci* utólérhetetlen művészettel énekelte el a «La donna e mobile»-t. Ezt azután közkívánatra meg is kellett ismételnie. Holnap, kedden, «Faust» címszerepében talán nagyobb lesz a sikere, de szombaton nem *Bonci*, hanem *Takáts* volt az est tulajdonképpeni hőse, akit a közönség szinte tüntetőleg ünnepeelt. Erre különben teljesen rá is szolgált kitűnő baritonistánk, akinek *Rigoletto* egyik legmesteribb művészi alkotása. Csak hogy szombaton a művész önmagát mult felül, oly szépen, oly megrendítően, annyira drámai erővel és szenvedéllyel énekelte és játszotta meg szerepét. *Sz. Bárdossy* Ilona előkelő művészettel énekelte *Gildát*, *Szendrői* pedig ismét pompás alakot mutatott be *Sparafucile* szerepében. A *Benkő* karnagy vezényelte előadás egészben véve is művészi színvonalon állott.

* *Krecsányi szintársulata* a Várszínházban. *Krecsányi* Ignác temesvári társulata a rossz időjárás miatt előadásait a Várszínházban tartja meg. Tegnap este *Gari* Mór *Udvari kaland* című operettjével kezdte meg az idei nyári szezon.

* A Zsolnay-szobor ügye. A Zsolnay-szobornak immár két év óta huzódó ügye a napokban dől el véglegesen, amidőn is *Fejérváry Imre* főispán elnökelete alatt működő szoborbizottság *Horvay Jánost* bizta meg a szobor kivételével. A bizottság a művésznek azt a mintáját fogadta el, amely jelenleg a Műcsarnokban van kiállítva s *Zsolnayt* kalappal fején ábrázolja. A leleplezési ünnepély a jövő év tavaszán lesz Pécsen.

SPORT.

× *Bécsi versenyek.* Borzasztó időben futották le tegnap a tavaszi meeting negyedik napjának versenyeit. A hó kezdettől fogva sűrű pelyhekben hullott s a szél olyan erővel fújt egész délután, hogy a versenytér tribünjei is meginogtak belé. A versenyt el is akarták halasztani, de a direktorium bizott benne, hogy megváltozik az idő, pedig kár volt meg nem tenni, mert a tegnapi versenyekből ugyan nem sok haszna volt a tenyésztésnek. Az eredmények ezek:

I. *Nyerellenek verseny.* Díj 3000 korona. Táv. 1100 méter. *Tavolta* (lov. Tarral) első, *Sanyi* második, *Wampum* harmadik. Tot. 10 : 17. Helyre 50 : 69 és 88.

II. *Handikap.* Díj 3000 korona. Táv. 1200 méter. *Pro gaiety* (lov. Martinkovich) első, *Glória* második,

Jövőre harmadik. Tot. 10 : 79. Helyre 50 : 107, 373 és 105.

III. *Kisbér-verseny.* III. 6000 korona. Táv. 1600 méter. *Jenkins* (lov. Bonta) első, *Tolmács* második, *Sorrento* harmadik. Tot. 10 : 22. Helyre 50 : 66 és 81.

IV. *Allamdíj.* 20.000 korona. 2400 méter. *Vaqa* (lov. Adams) első, *Detre* második, *Nesze* harmadik. Tot. 10 : 23. Helyre: 50 : 67, 89 és 84.

V. *Eladóverseny.* Díj 2000 korona. Táv. 1300 méter. *Saville* (lov. Southey) első, *Orgona* második. A versenyt *Csett* nyerte, de *Iovasa* *Leiner* nem mászaltatta meg magát és ezért diszkvalifikálták. Tot. 10 : 45. Helyre 50 : 72, 71 és 67.

VI. *Turul-gátverseny.* Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. *Volta* (lov. Poole) első, *Pavolin* második. Tot. 10 : 12.

VII. *Akadályverseny.* Díj, 3000 korona. Táv. 3200 méter. *Mystery* (lov. Slinn) első, *Tiamo* második. Tot. 10 : 29. Helyre 50 : 88 és 105.

Holnap a Fenék-verseny lesz a nap főszáma, melyben *Nunquam dormio*, a *Sprincer-lovak* és *Olympias* indulhatnak legtöbb kilátással.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdaság állapota. A földmivélsügyi miniszter, a gazdasági tudósítók adatai alapján, a vetésnek és a mezőgazdaság általános állapotának viszonyairól, április 15-iki kelettel, a következőket jelenti:

Április első napjaiban még meglehetősen szárazság és eléggé enyhe időjárás uralkodott, de már április 8-tól kezdve megváltozott az időjárás, amennyiben azóta kisebb megszakításokkal csaknem folyton esik az eső és hűvösebb lett. Gyakran volt a lefolyt időszakokban kisebb, sőt különösen a nyugati részekben erősebb havazás és fagy, április 18-án pedig erős hóvihár volt az országban, leginkább nyugaton és északnyugaton és az ország nagy részében, főleg azonban a nyugati részekben 19-ére virradóra rendkívül nagy dér és fagy, mely csapások nemcsak a korábban fakadó szőlőben és virágzó gyümölcsfákban, hanem a kikelt tavasziakban is helyenkint jelentékeny kárt okoztak. A sok eső az őszi gabonafélékre, különösen a búzára és sok helyen a rozra is nagyon jótékony hatást tesz, másrészt azonban helyenkint ma is hallhatók panaszok a vetésben mutatkozó fagy-, egér- és féregokozta foltok miatt, mindazáltal az őszi vetés nagy átlagban ma már mégis valamivel jobban áll, mint a mult hetekben, ami töleg a korai vetésre áll, amely a zord, száraz telet sokkal jobban tűrte, mint a késői. Az Alföld némely részén a tulságos esőzés miatt a vetés bokrosodása a normálisnál erősebb lévén, előfordul, hogy a búzavetést több helyen legeltetik. A korai roz az Alföldön már szárba indul. A sok helyen erősen megtrikult őszi repce pedig néhol már virág-bimbójában van, sőt a déli részekben itt-ott virágzik is. A tavaszi korai vetés, nevezetesen a járó buza, zab, árpa, lóhere és lucerna a sok eső következtében jól kelt és meglehetősen gyarapodik is, a korai kukoricavetés a déli vidékeken csirázik és itt-ott kel. Általában azonban a kukoricavetés csak most folyik, illetőleg a dombos vidékeken csupán a talaj előkészítére van napirenden. A repavetés elég jól kelt s fejlődik, csak hogy ez is, mint általában az összes tavaszi és őszi növényzet, szárazabb és melegebb időt kíván. A burgonya ültetéséhez már sok helyen hozzáfogtak, sőt néhol a korait el is ültették. A mesterséges takarmányféle kielégítően fejlődik, hasonlóan a rét és legelő is. Az utóbbira a jószág már kijár és elég jól él rajta. A szőlőben folyik a munka, sajnos, a korán fejlődött szőlő az áprilisi hideg havazás és a fagyos időjárást már is megsínylette. Néhol a korai hajtás lefagyott. A zord tél által okozott fagykár is mindjobban mutatkozik, különösen a takaratlanul maradt szőlőben. A gyümölcsfák szépen virágoztak, de sok a kár, mert vihar, dér és fagy érte a virágot, azonfelül pedig a hideg eső és havazás is jelentékeny mértékben hatott a virágos fákra.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 30.000 métermázsra 2 és fél—5 fillérrel magasabb áron.

Készárutüzlet.

Buza:
Tiszavidéki: 900 mm. 81 k. 8.45 korona, 100 mm. 82 k. 8.30 korona, 100 mm. 80-5 k. 8.37-5 korona, 200 mm. 81 k. 8.37-5 korona, 500 mm. 81 k. 8.35 korona, 200 mm. 81 k. 8.35 korona, 100 mm. 81 k. 8.35 korona, 150 mm. 81 k. 8.30

korona, 100 mm. 81 k. 8.30 korona, 200 mm. 80.5 k. 8.37.5 korona, 300 mm. 80 k. 8.37.5 korona, 200 mm. 80.5 k. 8.37.5 korona, 200 mm. 80 k. 8.37.5 korona, 200 mm. 80 k. 8.37.5 korona, 100 mm. 80 k. 8.35 korona, 100 mm. 79.5 k. 8.20 korona, 1100 mm. 78.5 k. 8.07.5 korona, 1100 mm. 80 k. 8.07.5 korona.

Csabai: 200 mm. 80.5 k. 8.32.5 korona.
Makói: 2900 mm. 80 k. 8.32.5 korona.
Szarvasi: 1370 mm. 81 k. 8.30 korona.
Mindszenti: 3000 mm. 80 k. 8.27.5 korona.
Hód-Mező-Vásárhelyi: 1500 mm. 80 k. 8.25 korona.
Marosi: 150 mm. 79.5 k. 8.— korona.
Pestmegyei: 300 mm. 80.5 k. 8.30 korona, 100 mm. 79 k. 8.15 korona, 100 mm. 79 k. 8.10 korona, 100 mm. 79.5 k. 8.10 korona.
D-Földvári: 1300 mm. 78 k. 8.22.5 korona.
Bács-Topolnai: 500 mm. 76.8 k. 8.22.5 korona.
Zentai: 2600 mm. 77.8 k. 8.10 korona.
Verbászi: 1500 mm. 78 k. 8.07.5 korona.
Szanádi: 1600 mm. 78.2 k. 8.02.5 korona, 1000 mm. 78.5 k. 7.85 korona.
B.-Szt.-Györoyi: 1500 mm. 78 k. 7.95 korona.
Becskezei: 2000 mm. 78 k. 7.70 korona, 1500 mm. 78 k. 7.90 korona, 1000 mm. 78 k. 7.90 korona.
Rozs: 300 mm. 6.77.5 korona, 100 mm. 6.75 korona.
Zab: 100 mm. 6.35 korona, 200 mm. 6.25 korona, 100 mm. 8.20 korona.
Tengeri: 660 mm. 6.15 korona.

Érték-tőzsde.

Távirda és telefon összeköttetés hiányában a forgalom ma is igen mérsékelt maradt s az előtőzsdén még a hitelrészvényekben is alig történt kötés. Délben mérsékeltlen gyenge irányzat mellett szintén kevés volt az üzlet. A járadékpiac valamivel szilárdabb volt.

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitelrészvény	676	676	675.50	---
Magyar hitelrészv.	725	725	725	---
4% koronajáradék	99.55	99.55	---	---
Jelzálogbank részv.	519.50	519.50	---	---
Bimamurányi	488	488	488	---
Allamvasut	687	687	687	---
Városi villamos	305	305	---	---
Budapesti Közut	613.50	613.50	---	---
Salgó-tarjáni	520	520	---	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitel	674.75	---	---	---
Magyar hitel	725	---	---	---
4% koronajáradék	99.57	---	---	---
Jelzálogbank részv.	519.50	---	---	---
Bimamurányi	488	---	---	---
Allamvasut	687	---	---	---
Városi villamos	304	---	---	---
Budapesti Közut	613.50	---	---	---
Salgótarjáni	520	---	---	---

Kivonat a hivatalos lapból.

— április 20.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Vargha Miklóst ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és kataszteri helyszínelési becsfőbiztossá, — a kereskedelemügyi miniszter Bárdos Ferencet posta- és távirda-számlellenőrré, — az igazságügyminiszter báró Rudnyánszky Béla ko-

lozsvári ítélőtáblai bírót és Bodor László ítélőtáblai bírói cím- és jelleggel felruházott kolozsvári törvényszéki bírót a törvényszéki orvosi vizsgáló bizottság tagjává három év tartamára, Zipera Józsefet Galánthán és Kanyó Jánost Székelyhídon telekkönyvi betétszerkesztő telekkönyvezetőkkel, Rónai (Roth) Károlyt a nyitrai törvényszéknél, Hetényi Endrét a galgóczi, Sembery Gézát a nagyszombati, Marzó Györgyöt a zentai, Fekete Imrét a tatabányai járásbíróknál, Kanyó Ivánt a pozsonyi törvényszéknél és Rácz Jánost a mátészalkai járásbíróknál telekkönyvi betétszerkesztő segédtelekkönyvezetőkkel, Boday Bélát a komáromi törvényszéknél, Verb Jánost a nagykarolyi, Leszich Gyulát a galánthai, Mezei Józsefet a galgóczi, Müller Józsefet a jászapati járásbíróknál, Saáry Ernőt a kecskeméti törvényszéknél és Sódics Józsefet az ó-becsei járásbíróknál telekkönyvi betétszerkesztő irnokokká, — a földművelésügyi miniszter Schmidt Mihályt a budapesti állatorvosi főiskola belgyógyászati tanszéke mellé két év tartamára II-od tanársegéddé, Kuka Józsefet a besztercei erdőgazgatósághoz, Hermann Jánost a nagyenyedi állami erdőhivatalhoz, Bukva Jánost a kolozsvári állami erdőhivatalhoz, Szekács Vincét a trencsényi állami erdőhivatalhoz, Arnáut Miklóst a csik-szeredai állami erdőhivatalhoz és Lakner Lajost a rimaszombati állami erdőhivatalhoz a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába erdőszőlőtelekké, Náday Dénest a besztercei erdőgazgatósághoz erdőgyakornokká, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kolozsvári Elzát a szilágy-nagyfalui állami óvodához óvónővé nevezte ki.

REGÉNY-CSARNOK.

Az arleszi leány.

Irta: Alphonse Daudet.

Ha az ember a malomból le akar menni a faluba, takaros tanya mellett egy sziffáson kell keresztül mennie, mely az országút mellett húzódik el. Igazi provencei parasztház ez, szabálytalan homlokzatával, a pajta tetején szélforgóval, a padlásról lelógó szénakévéivel és a kék felhúzására szolgáló csigákkal.

Mi tetszett nekem oly különösnek e házon? Ha csak néha napján nyitódó kapuja előtt elmentem, miért dobbant meg a szívem? Magam sem tudtam volna megmondani az okát, de valahányszor láttam, különös borongós érzés fogott el. Valóságos titkos ház volt az. Ha az ember járt, még a kutyák se vakkantottak rá, a tyukok háborítlanul kapargáltak a ház előtt s belülről a világért se hallatszott volna egy hang ki. Semmi, még az öszvér csemettyűjének csilingelése sem. Ha az ablakokon nem lettek volna örökös hófehér függönyök, meg a kéményből nem szállongott volna kékes füst, azt hitte volna az ember, hogy egy lélek sínes benne.

Tegnap éppen delet harangoztak, hogy a faluból hazafelé menőben voltam. Az égetően tűző nap a bükkfák árnyékába kergetett, szorosan a tanya kerítése mellé. A ház előtt szekér állott, melyre mogorva legények szénát raktak föl. A kapu nyitva. Amint elmentem mellette és bepillantottam az udvarra, egy őszszakállu agastyánt láttam viseltes kabátban, meglehetősen el-

nyütt nadrágban, amint egy kölapon ült, fejét tenverébe hajtva. Amint megálltam, a legények egyike odaszólt hozzám:

— Pszt! csendesen, uram, így van már a fia szerencsétlensége óta.

Ebben a pillanatban gyászruhás asszony lépett be a kapun, kezénél vezetve egy kis fiucsakot. Mind a kettőnél aranyos kötésű imakönyv.

— Az asszony meg a kis gyerek a miséről jönnek most — folytatta a legény. Napról-napra eljárnak azóta, hogy a fiuk megölte magát. Oh, uram, kicsoda csapás volt az! Az öreg azóta fiának a ruháit hordja és a világért se lehetne rábeszélni, hogy másokat vegyen magára. Gyí, te. Ráró!

A szekér megindult és én megkértem a kocsist, hadd üljek melléje és hogy mondaná el a megindító históriát.

Jannak hitták, derék, husz éves legény, becsületes képével és egyre elpiruló orcával akárcsak egy leányzó. Mivel hogy nagyon esinos gyerek volt, bomlottak utána mind a menyecskék, meg a leányok, de ő csak mindig egygyel törődött; egy kis arleszi leánnyal, akit egyszer Arlesben látott meg a bikaviadalon.

Odahaza nem valami jó szemmel nézték a dolgot, mert a leány kikapós hírében állott, a szüleje meg nem is erre a vidékre való volt. De Jan nem törődött senkivel és semmivel és egyre mondogatta:

— Ha az a leány nem lesz az enyém, az a halálom.

Mit voltak mit tenni, kénytelen-kelletlen belenyugodtak és megállapodtak, hogy a fiatalokat aratás után összeesketik.

Egyik vasárnap estén éppen vége volt a vacsorának, mely beillett volna akár nászvacsorának is; a menyasszony nem volt ugyan ott, de minden pohár bort az ő egészségére ittak — mikor egyszerre betaszitják a kaput és egy ember reszkető hangon kéri tőle az öreg Estéve gazdát, hogy négy szem közt szőlhasson vele. Estéve fölkel és kiment a ház elé.

— Bátyám uram — kezdte az ember — kigyelmed egy olyannal akarja összebázasítani a fiát, aki két évig az én szeretőm volt. Hogy igazat mondok, itt vannak bizonyosságul reája levelei. A szülei mindent tudtak és már ugy volt, hogy feleségül veszem, mikor a kigyelmed fia kezdte a szelet csapni neki és azóta sem ők, sem a leány nem akartak rólam hallani. Én mindazonáltal úgy gondolom, hogy azok után nem lehet a más felesége.

— Jól van, jó — szólt Estéve gazda, átfutván a leveleket — jöjjön be és igyék velünk egy pohár muskotályt.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: PAP TAMÁS.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Minden szó 3 fill.

Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés

ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközlésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlevegőt beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlevegően felül még 40 fillér küldendő.

Előkerítés.

Május végén is teljes sikerrel ültethető örökös kivesésal zárható gledschia sövényesemete. Ezre 6 forint, két éves erős, elegendő száz méter kerítéshez. Árjegyzék, kezelési utasítás ingyen Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Füles bagoly (Uhu) megvétele kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 1815

Művészies munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó üzletében

Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.

„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint 51-tőnyt vagy felöltőt 15 frttól feljebb gyapjuszövet maradekból. Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több vi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabónál szereztem.

Ki veszi át

a Magyar Remekírók megrendelésemet 20 forintos (60 koronás) kedvezményre? Cím: Róm. kath. tanító Ottlaka.

Női modell-

kalapokat farkok raktáron és jutányosan árusítom. Alakítást, tollgondozást, festést, papir- és selyem lámpaernyőket legpompásabb kivitelben készítek. Vidéki megrendeléseket lelki szeretettel eszközölök. Gellértné Koronaherceg-u. 2. I. em. 58. 38

Butorok

alkalmi vétele. Bámulatos olesó! Gyönyörű lu ó- és nagy perzsaszőnyegek, háló és ebédítő, szalongarnitúra, zongora, szőnyegdívany, Schönerrl-ágy, irodaberen-dezés, előszobafal, valamint különféle butorok, minden áron kaphatók. Gyar-utca 2, I. em., Király-utca sarkán. 86

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő. Erzsébet-körut 58, képez felnőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtáthajják el a könyvitelt.

Üzletvezető,

ki jelenleg fogasztási szövetkezetnél van alkalmazva, 30 éves, nős, jó bizonyítványokkal rendelkezik, üzletvezetői, raktárnoki, telegyelői vagy utazói állást keres. Jakubcsék József, Pécs, Kossuth-u. 22. 1817

Keresek

megvétele 30-50 hold jó minőségű termőföldet Torontál, Temes- vagy Krassó-Szörény megyében. Cím: Sárk Ferenc, Beodra.

Központi

vármegyei utmester évi 900 kor. fizetéssel és vonalkilométerenként számított 6 korona 60 fillér utazási étalánnyal javadalmazva levételek. Határidő: 6 hét. Cím a kiadóhivatalban. 1810

Egy fekete

selyem ruha, egy sugar alakra, zöld selyem bétét csipkével, jutányos áron eladó. Rátkay Kálmán Vil., Istvan-ut 53. sz.

Iskolaszolga

felvétetik 500 korona évi fizetéssel, szabadelkással és nyugdíj-jogosultsággal egybekötve. Határidő: május 1. Cím a kiadóhivatalban. 1813

Gépész

kerestetik a f. évi cséplési időre egy nagyobb uradalomba. Bizonyítvány-másolatok a kiadóhivatalban megtehető címre küldendők. 1823

Vármegyei hajdu

felvétetik. Javadalom: évi 500 korona fizetés, 80 kor. lakbér és ruhajuttatás. Az állás nyugdíj-jogosultsággal jár. Határidő: május 10. 1819

Üzlet-megnyitás.

1 elegáns ruha legújabb divat szerint ... 10.— frt	1 elegáns felsőkabát 9.— frt és feljebb.
1 angol dupla gallér 3.— «	1 leánykabát legújabb 3.— «
1 remek selyem blouz 4.50 «	1 halcsontfüző 95 kr. és feljebb.

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

Budapest, Kerepesi-ut 40.

Női ruha- és felöltő áruház a „Párisi nő“-höz.

Tavaszi beálltával

szükséges áruházunkat fölkeresni.

Áraink a legolcsóbbak az országban.

1 eleg. angol Costüm ... 10 frttól kezdve.	Valódi atlasz Cachmir vagy selyem-
1 remek selyem blouz ... 4 frt 50	fényű Cloth paplan ... 3 frt 50
1 legújabb alakból ... 3 frt 50 és felj.	Szegedi lepedő darabja ... 95
1 gyönyörű palato ... 6 frt 50	1 vég rumb. vászon 6 1/4 széles 5 frt 80
Ugyanaz leánykák részére ... 4 frt 50	1 készlet ágy- és asztalterítő ... 5 frt —

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

HERCZEG ÉS HORVÁTH

BUDAPEST, Kerepesi-ut 52.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1903. április hó 21-én.

M. kir. Operaház.

Don Juán.

Nagy opera. Irta Mozart. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

A nők barátja.

Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

Előszőr:

A khinai mézes helek.

Nagy operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzette Howard Tallbot. Kezdeté 7 órakor.

Vígsház.

A berlini «Deutsches Theater» első vendégjátéka:

Az élet völgye.

Történelmi vígjáték 4 felvonásban. Irta Dreyer Miksa. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

Bemutató előadás:

A drótos tót.

ezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Egyiptom.

Három felvonásban, 120 színesen vetített képpel és 16 mozgófényképpel. Irta Ráth István. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő

A gumilyárási meghonosító Budapest, Feneclére-palota. Legjobb minőségű sárválók és esőköpenyekről árjegyzék ingyen.

Folies Cparice

VII., Révay-utca 18.

Igazgatóság: Leitner és Keleti. 11 órakor: Ma nagy újdonság: 11 órakor.

A kulisszák mögött.

Bohózat. Irta: Caprice.

Ezt megelőzi:

Egy szőrös história.

Bohózat. Irta: Caprice és

„A propellerkapitány.”

Bohózat. Irta: Neptun.

A remek télikerben reggel 5 óráig Munczy Lajos hírneves zenekara játszik.

RUJDER- Podmaniczky-u. 37.

Ma és minden este, valamint vasár- és ünnepnap délután 14 óráig a közkezdelt **kávéház** Balázs Pista hangversenyez.

Magyar kir. államvasutak üzletvezetőség Kolozsvárt.

8675/1903—III. szám.

Pályázat.

A m. kir. államvasutak Kiskapus állomásán berendezett vendéglői üzlet 1903. évi július hó 1-től számítható öt évre bérbeadandó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázatot nyitattik.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik nevezett állomási vendéglőt berbe venni óhajtják, hogy a szabályszerűen felbélyezett és bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1903. évi április hó 24-én déli 12 óráig külön lepecsételt és «Ajánlat a Kiskapus állomási vendéglő bérletére» megjelöléssel elátott borítékban a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címezve küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1903. évi április hó 23-ig bánatpénz fejében 600 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb lezajlott, 14 napnál nem régebb, utolsó és a névértékét meg nem haladó napiárfolyam szerint számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte hivatkozás teendő, de a letétéről nyert elismervény nem mellékiendő.

Az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, függetlenül a fentjelölt összeg magasságától, belátásához képest szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételtek, s végre olyanok, melyekre az előirt bánatpénz le nem tételét, figyelembe vételni nem fognak.

Ezen vend. glóre vonatkozó részletes feltételek a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatóak meg (E. M. K. E. palota II. emelet, 33. ajtó), a melyekre nézve e helyen is megjegyeztetik, hogy a III. osztályú ét- és egyuttal váróteremnek ültetésére és világítására szükséges anyagok felelő részben és pedig 125 kg. kőolaj és 10-5 m³ tűzifa, esse leg ezzel egyenértékű szén bérletnek díjtalanul lesz kiszolgáltatva.

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helviségeken kívül a bérlo céljaira szolgáló két lakószoba és 4 vendégszobából álló magánlakás, továbbá egy istálló és egy szin is tartozik.

Kelt Kolozsvár, 1903. április hó 3-án.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az üzletvezetőség.

Alapított 1869. évben. Alapított 1869. évben. **LÖWINGER JOZSEF** Budapest, Erzsébet-körút 19. Magyarország legnagyobb varrogep-raktára. Legújabb Singer-hímző- és varrogep 60 koronától feljebb. Varrogepeimet kényelmes havi részletfizetésre is adom. 49 Gépeimért 5 évig jótállék. Javításokat jutányos áron készítek. **Ügyfőköket felveszek.**

Le az árakkal!

FÉNYKÉPNAGYÍTÁS

(Platina arckép) bármely, legregibb arckép után, művészi kivitelben és a megszö amóság hi hasonlatosságával, elegáns aranyozott antik vagy speciál aranykerettel. 31

Darabja 11 korona.

Remek kivitelért kezaskedünk.

Meg nem felelés esetén a pénzt visszaszolgáltatjuk.

Csak az „EOS” műintézetnél Budapest, Teréz-körút 39. kapható.

Ajándék-

számba megy az az olcsóság, a milyen olcsón lehet vásárolni „Merkur” kerékpárt, kerékpár-alkatrészeket és gumit a „MERKUR” kerékpárgyárban Budapest, VI., Eötvös-utca 37.

Egy elegáns, modern, könnyűjárású „Merkur” kerékpár teljes felszereléssel, Acetylen-lámpával 130-150-200 kor. Egész készlet „Merkur”-gumit (2 köppeny, 2 tömlő) 23-28 kor. kizárólag nálam kapható. Egy köppeny 7.50-8.50, 1 tömlő 4-5 korona.

Csak rövid időig, míg a készlet tart.

„Excelsior” léggömbök esékely szépségével elismert legjobb legfömlő a kontinensen, darabonként 3.80 kor., ezelt 7.— kor. Egy pár kitűnő pedál 5.— kor. Egy pár k. tűnő nyereg 5-6 kor. Mindennemű fel nem sorolt alkatrészek raktáron vannak és olcsón kaphatók.

Javítások olcsón és szakaszeren készíttetnek. Zománczás és nickelés, átalakítások a leggyorsabban eszközölhetnek.

Használt kerékpárok raktáron vannak és becserelelhetnek.

Videki megrendelések a-nap lesznek elintéztve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

POLACSEK JÓZSEF

„Merkur” kerékpárgyár és javítóműhely, kerékpáralkatrészek és Pneumatik-raktár.

HIRDETÉSEKET

felvesz a „MAGYARSÁG” kiadóhivatala.

TIRGRAM

Legjobban ajánljuk mint egyedüli szert a potoskák és petei teljes kiirtására üvegekben kor. —40, —80, 1.20, 1.60, 1 liter kor. 2.60, 1 liter kor. 5.—. — Tirgram-por mindenféle féreg ellen dobozban 30, 60 fill., 1/2 kiló kor. 4.—, 1 kiló kor. 8.—. Kapható minden gyógytár-, drogériák-, testék- és fúszerezetekben, helyben és vidéken.

Főraktár: TIRGRAM-TÁRSASÁG, Budapest, Károly-utca I. sz.

Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk, valódi csak az, ahol a «TIRGRAM» név az üvegen látható.

18.435. szám.

1903.

Árlejtési hirdetmény.

Az ungvári állami alreáliskola felépítéséhez szükséges föld-, kőműves-, elhelyező-, kőfaragó-, vas-, ács-, cserepes-, bádogos-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, üveges-, padlózó-, cementburkolási-, facement és szigetelő-, kárpitos-, kályhás-, villamos-, aszfaltjárda-, ajtószámok és feliratok, ürszékberendezés-, szobrász- és szobafestő munka elkészítésére, illetőleg szállítására, valamint a régi épületek lebontására a következő feltételek mellett nyilvános árlejtés hirdettetik:

1. Ajánlatot tehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kiknek üzletük gyakorlására hatósági engedélyük van.

2. Ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy pedig egyenkint külön-külön tehető.

3. Az 1., 2. és 3. munkanemre (föld-, kőműves- és elhelyező munkára) valamint a régi épületek lebontására csak együttesen lehet pályázni.

4. Az építési telken álló régi épületek és kerítések lebontását az összes pince- és alapfalak kiszedésével együtt ugyanazon vállalkozó tartozik végrehajtani, ki a föld-, kőműves- és elhelyező munkával bízott meg. A régi épületek és kerítések lebontásánál nyert összes anyag a vállalkozó tulajdona lesz; a lebontásnál nyert kő- és téglanyag az új épület alap- és pince falazatába esetleg felhasználható lesz, ha az építésvezetőség az anyagot megfelelőnek találja és megengedi. A vállalkozó tartozik a bontásból keletkezett mindennemű törmelékkel és szemetet az építési telekről az építésvezetőség utasítása szerint a legrövidebb idő alatt eltávolítani. A föld, kőműves és elhelyező vagy az összes munkára ajánlatot tevő vállalkozó — az elhelyező munka végén — tartozik számjegyekkel és betűkkel kiírva feltüntetni azon általános összeget, melyet a lebontásért, vagy mint ráfizetést kíván, vagy mint engedményt ad, illetve megemlíteni azt, hogy a lebontást a fenti feltételek mellett díjtalanul végzi minden külön ráfizetés vagy engedmény nélkül.

5. A kiírt munkák előirányzott összköltsége 153.106 kor. 61 fillér.

6. A munkákra vonatkozó munkakivonatok és ajánlati ívek a vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak és kötelesek abba egységárait beiktatni, a végösszeget pedig úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni.

7. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatót eredeti íveken tételnek.

8. Később érkezett, távirati úton küldött, vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

9. Az egykoronás okmánybélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok az ivenként 30 filléres bélyeggel ellátott mellékletekkel együtt legkésőbb 1903. évi április hó 22-én déli egy óráig a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (V. ker., Hold-u. 16.) nyújtandók be.

10. A beadott ajánlatok a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium kebelében 1903. évi április hó 23-án déli 11 órakor (V. ker., Vadász-u. 33., III. em. 13. ajtó) nyilvánosan felbontatnak.

11. Tartoznak az ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. §-a szerint az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt az ott körülírt módozatok és kikötések mellett a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál, vagy pedig az ungvári m. kir. adóhivatalnál az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az ajánlathoz készpénz vagy értékpapír bánatpénzül nem csatolható.

12. A munkák az építésvezetőség felszólítására azonnal megkezdendők és úgy folytatandók, hogy az épület az összes emeletek boltozatainak elkészítésével együtt fedél alatt 1903. évi szeptember hó 1-én legyen és 1904. évi május hó 1-én teljesen készen, befejezve a használatnak átadható legyen.

13. Fentartja magának a vallás- és közokt. miniszter azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szem előtt tartása mellett a munka kivételével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jól és helyesen készített munkák teljesítésére már eleve is legtöbb biztosítékot nyújt; továbbá azon jogot, mely szerint az összes munkákra beadott ajánlatoknál a föld-, kőműves- és elhelyező munka, valamint a régi épületek és kerítések lebontása kivételével egyes munkákat kivethet az ajánlatból és ezeket más vállalkozóra bizhassa.

14. A vállalkozók tartoznak ajánlatuk beadása előtt a részletes, valamint általános feltételeket aláírni.

15. A munkára vonatkozó általános és különleges feltételek és tervek Pecz Samu műépítész, műegyetemi tanár irodájában (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 17. II. em. 6. ajtó) hétköznapiokon délelőtt 8-tól 12 óráig tekinthetők meg; ugyanott adatnak ki az ajánlati ívek és munkakivonatok.

Budapest, 1903. évi április hó 14-én.

1427

A m. kir. vallás- és közokt. minisztertől.